

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. 8 706 63846, faks. 8 706 63895

el. p. LRVkanceliarija@lrv.lt, <http://www.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604574

Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijai

Nr.

DĖL SEIMO ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJOS 2021 M. RUGSĖJO 22 D. SPRENDIMO NR. 117-P-13

Atsakydami į Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos (toliau – Komisija) 2021 m. rugsėjo 22 d. sprendime Nr. 117-P-13 (toliau – Sprendimas) Vyriausybei pateiktus pasiūlymus, teikiame susijusią informaciją.

Dėl siūlymo parengti ir pateikti Seimui Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo ir Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo pakeitimo įstatymų projektus, kuriais būtų sudaryta galimybė energijos vartotojams už suvartotus energijos išteklius atsiskaityti tolygiai, tai yra per ilgesnį laikotarpį.

Informuojame, kad 2021 m. spalio 13 d. Vyriausybė pritarė Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 5, 9, 45, 46, 47 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 43 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 51, 52, 59, 60, 61, 67 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2900 22 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymo Nr. XI-2023 23 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX -1565 32 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams (toliau visi kartu – Įstatymų projektai), kuriais siekiama sušvelninti elektros, dujų ir šilumos kainų kilimą buitiniams vartotojams. Įstatymų projektuose numatyti pakeitimai sudarys galimybę nacionaliniam reguliuotojui, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – VERT) reguliuojamosios elektros ir dujų kainos dalies padidėjimą vartotojams išdėstyti per tam tikrą laikotarpį (iki penkerių metų), taip išvengiant staigaus kainų šuolio. Taip pat Įstatymų projektais siūloma pusei metų, iki 2022 m. liepos 1 d., pratęsti elektros energetikos rinkos liberalizavimo II etapą, suteikiant buitiniams vartotojams ilgesnį laikotarpį, per kurį jie turi pasirinkti nepriklausomą elektros tiekėją. Toks termino pratęsimas padės tiek vartotojams, tiek patiems nepriklausomiems tiekėjams geriau pasirėngti dideliu naujų vartotojų srautui, taip pat užkirs kelią situacijai, kai nepasirinkusiems nepriklausomo tiekėjo vartotojams būtų taikomas garantinis tiekimas ir jie turėtų mokėti mažiausiai 25 proc. didesnę kainą už elektros energiją. Pažymėtina, kad pratęsus II elektros energijos rinkos liberalizavimo etapą galutinė elektros energetikos rinkos liberalizavimo data lieka nepakitusi – 2023 metai. Pažymėtina ir tai, kad Įstatymų projektuose pakanka lankstumo vartotojams, jau pasirinkusiems nepriklausomą tiekėją, jie galės grįžti pas visuomeninį tiekėją, atidėti jau pasirašytos sutarties su nepriklausomu tiekėju įsigaliojimą iki 2022 m. liepos 1 d. arba nutraukti sutartį ir pasirinkti kitą nepriklausomą elektros tiekėją. Be jau paminėtų pakeitimų, Įstatymų projektuose reguliuojamiems šilumos gamintojams sudaromos sąlygos didesnę dalį gamtinių dujų įsigyti ne per biržą, o tiesiogiai iš dujų tiekėjo, jei toks būdas ekonomiškai naudingesnis. Siūlomos

pataisos šilumos gamintojams suteiktų daugiau lankstumo ieškant pigesnių žaliavų, taip pat sudarytų teises sąlygas dujų tiekimo įmonėms naudotis ne tik šiuo metu galiojančia vienintele dujų tiekimo saugumą užtikrinančia priemone – atsargų kaupimu ir saugojimu, bet ir kitais Europos Sąjungos šalyse narėse taikomais rinkos elementais bei priemonėmis ir taip užtikrinti nenutrūkstamą gamtinių dujų tiekimą pažeidžiamiesiems vartotojams. Įstatymų projektai pateikti Seimui.

Dėl siūlymo nustatyti priežastis, lemiančias nepakankamai greitus daugiabučių gyvenamųjų namų renovacijos tempus, ir numatyti sprendimus šioms priežastims pašalinti.

Išnagrinėjus esamą situaciją, nustatytos net kelios priežastys, kodėl renovacija per lėta. Viena iš jų – negalima rengti gyvų daugiabučio namo gyventojų susirinkimų. Nors pakeitus Butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu, priimant sprendimus, tvarkos aprašą karantino ar ekstremalios situacijos metu visas procedūras sprendimams dėl daugiabučių renovacijos (investicijų plano tvirtinimas; finansų įstaigos pasirinkimas, techninio projekto viešas aptarimas ir pan.) galima (tam tikru metu buvo būtina) vykdyti nuotoliniu būdu, toks pakeitimas praktiškai sunkiai įgyvendinamas, nes nemaža dalis gyventojų neturi galimybių ar gebėjimų pasinaudoti atitinkamomis ryšio priemonėmis. Taip pat ilgiau užtrunka tiek susirinkimų viešiesiems aptarimams organizavimas, tiek balsavimas dėl pritarimo investiciniam planui (dažnai atvejais gyventojai sugadina balsavimo biuletenius pasirašydami netinkamoje vietoje ir pan., reikalauja gyvų susirinkimų, kad galėtų padiskutuoti tarpusavyje). Priimti sprendimus susirinkimuose pavyksta tik tada, kai projektų administratoriai deda papildomas pastangas ir neapsiriboja tik susirinkimo paskelbimu ir surengimu naudodami vaizdo konferencijos funkcijas turinčias programėles, tačiau papildomai pritraukia bendrijų pirmininkus, bendrauja individualiai su kiekvienu savininku, teikia papildomą vaizdinę medžiagą su techniniais ir ekonominiais paaiškinimais.

Kita priežastis – žymiai padidėjusios rangos darbų kainos. Lietuvos statistikos departamento duomenimis dėl statybinių medžiagų, gaminių kainų, vidutinio darbo užmokesčio didėjimo per metus (2021 m. rugpjūtį, palyginti su 2020 m. rugpjūčiu) statybos sąnaudų elementų kainos padidėjo 7,8 procento. Pažymėtina, kad renovacijos darbų investiciniai planai rengiami 6-12 mėn. iki valstybės paramos sutarties sudarymo, o rangos darbai perkami po 12-18 mėn. nuo valstybės paramos sutarties sudarymo. Per šį laiką reikšmingai pasikeičia rangos darbų kainos rinkoje, o investiciniuose planuose būna numatyti per maži biudžetai. Dėl per mažų kainų tenka koreguoti investicinius planus, organizuoti naujus butų ir kitų patalpų savininkų susirinkimus ir balsavimus.

Viena iš esminių lėto renovacijos tempo priežasčių yra nepakankami projektų administratorių pajėgumai. Dideli aktyvių projektų administratorių darbo krūviai su jau įgyvendinamais projektais lemia jų sprendimus nerengti ir neteikti paraiškų pagal skelbiamus naujus kvietimus, arba, atvirkščiai, projektų administratoriai, neįvertinę galimybių, prisiima per daug projektų. Geriausiai projektus vykdo tie administratoriai, kurie valdo apie 10-15 projektų vienam darbuotojui. Jei administratorius valdo apie 30-40 projektų iš skirtingų etapų, jis nespėja atlikti pirkimų, kontroliuoti sutarčių vykdymo, surinkti reikiamų dokumentų, laiku pateikti mokėjimo prašymų.

Galiausiai svarbu pažymėti, kad rangovų ir projektuotojų pajėgumai taip pat yra riboti, taigi, net ir išsprendus pakankamo kokybiškų renovacijos projektų srauto klausimą, ribotas projektinių ir statybinių organizacijų dalyvavimas įgyvendinant renovacijos projektus (dalyvauja iš esmės mažos įmonės, kurioms trūksta finansinių išteklių, darbo jėgos), reikšmingai veiktų galutinį renovacijos darbų atlikimą. Dėl sumažėjusios rangos ir (ar) projektavimo darbų pasiūlos neįvyksta projektavimo ir (ar) rangos darbų pirkimai (ypač mažiems namams, taip pat namams kultūros paveldo objekto teritorijoje, jo apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje). Turimais duomenimis, įvyksta tik kas trečias rangos darbų pirkimas.

Atsižvelgiant į nustatytas problemas ir siekiant užtikrinti kuo sklandesnį ir spartesnį renovacijos procesą, numatomi toliau išdėstyti sprendimai.

Trumpuoju laikotarpiu numatoma keletas teisės aktų pakeitimų:

- Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) investicijų plano rengimo tvarkos aprašo pakeitimas (šiuo metu projektas derinamas su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis). Aprašo pakeitimo tikslas: sudaryti sąlygas paspartinti paslaugų pirkimus investiciniams planams parengti. Šias paslaugas pirkti būtų galima ne tik per CPO LT administruojamas elektronines pirkimų sistemas, bet ir Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka, kai pirkimus vykdo perkančioji organizacija, arba Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projekto (ar jo dalies) rengimo, projekto (ar jo dalies) ekspertizės atlikimo, statybos techninės priežiūros paslaugų ir statybos rangos darbų pirkimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, kai pirkimus vykdo kiti subjektai. Preliminari namo renovacijos statybos darbų kaina būtų nustatoma pagal periodiškai atnaujinamus įkainius, skelbiamus Būsto energijos taupymo agentūros (BETA) (nuo lapkričio 1 d., reorganizavus BETA, Aplinkos projektų valdymo agentūros svetainėje). Iki šiol ji buvo nustatoma pagal CPO LT svetainėje skelbiamus įkainius, kurie atnaujinami kas dveji metai. Todėl, per tą laiką pabrangus statybinėms medžiagoms, dažnai nepavyksta nupirkti rangos darbų.

- Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ pakeitimas. Pakeitimo tikslas: leisti, pasikeitus renovacijos projekto biudžetui, projekto administratoriams atlikti investicinių planų tikslinimo procedūrą. Siūloma nustatyti, kad biudžetą galima keisti savininkų protokoliniu sprendimu, kurio pagrindu keičiama valstybės paramos sutartis, taip pat sudaryti galimybę statybos rangos darbus pirkti kartu su projektavimo darbais, nesvarbu, kokio dydžio pastatas (šiuo metu statybos rangos darbų pirkimai kartu su techninio darbo projekto parengimo paslauga gali būti vykdomi namams, kurių naudingasis plotas ne didesnis kaip 1499,99 kv. metrų), didinti projektų įgyvendinimo administravimo mokesčių, kuris mokamas kaip valstybės parama, tobulinti šios paramos mokėjimo sąlygas.

Taip pat Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 3 straipsnio pakeitimo įstatyme Nr. XIV-441 (toliau – Įstatymas) nustatyta, kad Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimą nuo 2021 m. lapkričio 1 d. administruos ir susijusias funkcijas vykdys Aplinkos ministerijos įgaliota institucija. Aplinkos ministro 2021 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-409 „Dėl įgaliojimų suteikimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrai“ Aplinkos projektų valdymo agentūra nuo 2021 m. lapkričio 1 d. įgaliota administruoti Lietuvos Respublikos daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimą ir vykdyti susijusias funkcijas. Pertvarkos (funkcijų perdavimo Aplinkos projektų valdymo agentūrai ir Būsto energijos taupymo agentūros likvidavimo) pagrindinis tikslas – sukurti vieną administracinę ir koordinacinę centrą, įgyvendinantį pastatų renovacijos priemones, koordinuojantį jų planavimą, analizuojantį taikomų priemonių poveikį ir statybų sektoriui, ir šalies ekonomikai, vykdančią patikimą, faktiniais duomenimis pagrįstą stebėseną ir ilgalaikę prognozę, teikiančią įvairią metodinę ir konsultacinę pagalbą pastatų renovacijos klausimais, vykdančią efektyvią komunikaciją.

Ilguoju laikotarpiu, siekiant spartinti renovaciją, planuojam šie veiksmai:

Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę „Naujos kartos Lietuva“ numatytos lėšos renovacijai, įskaitant organinių medžiagų naudojimo renovacijai skatinimą. Renovaciją greitintų standartizuotų modulinė konstrukcijų iš organinių medžiagų naudojimas. Naudojant modulines izoliacines sistemas iš organinių žaliavų būtų galima išvengti sezoniškumo ir oro sąlygų įtakos ir taip sutrumpinti projektų įgyvendinimo laiką. Iš viso renovacijos procesams Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės „Naujos kartos Lietuva“ finansavimo plane numatyta apie 218 mln. eurų.

Taip pat norime pažymėti, kad 2021 m. kovo 31 d. Vyriausybė pritarė Ilgalaikiai renovacijos strategijai. Vadovaujantis strategijos nuostatomis, iki 2050 m. visi Lietuvos vieši ir privatūs pastatai turės tapti visiškai nepriklausomi nuo iškastinio kuro, o jų anglies dvideginio pėdsakas turės būti lygus nuliui. Įgyvendinant šį tikslą, siekiama iki 2050 metų modernizuoti 440 tūkst. pastatų, arba apie 110 mln. kv. metrų jų ploto, sumažinti metinį pastatų fondo pirminės energijos vartojimą 60 proc. (iki 16,2 TWh), taip pat panaikinti CO₂ pėdsaką pastatų sektoriuje – sumažinti metinį pastatų fondo CO₂ emisijų kiekį iki 0 mtCO₂.

Spartinti pastatų renovacijos procesą planuojama ir naudojantis suskaitmenintos serijinės pastatų renovacijos pranašumais, taikant kvartalinės renovacijos modelį, plačiau diegiant kompleksinį požiūrį į gyvenamąją aplinką ir skatinant klimatui ir aplinkai palankią statybos sektoriaus ir produktų kaitą. Šiuo metu drauge su įvairiomis institucijomis ir socialiniais partneriais rengiamas Ilgalaikės renovacijos strategijos įgyvendinimo planas, kuriame numatoma skatinti kvartalinės renovacijos iniciatyvas ir telkti investicijas projektams įgyvendinti.

Vyriausybės kanclerė

Giedrė Balčytytė

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, tel. +37070663750, el. p. sarune.navickaite@lrv.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Gedimino pr. 11 (2021-10-19 09:15:18)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL SEIMO ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJOS 2021 M. RUGSĖJO 22 D. SPRENDIMO NR. 117-P-13
Dokumento rūšys	Raštas
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-10-19 Nr. S-3181
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-10-19 Nr. G-2021-10520
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, patarėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-15 10:12:29 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1309313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-01-15 11:43:23–2022-01-14 11:43:23
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ieva Bardauskienė, patarėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-15 10:14:04 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1309313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-17 09:28:33–2022-09-16 09:28:33
Parašo paskirtis	Suderinimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Liubauskaitė, grupės vadovė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-15 11:49:51 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1309313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-01-11 10:33:39–2022-01-10 10:33:39
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Giedrė Balčytė, Vyriausybės kanclerė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-18 18:33:53 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-10-18 18:34:08 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1309313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-03-08 11:10:06–2024-03-07 11:10:06
Parašo paskirtis	Registravimas

Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	DIVIS
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-19 08:25:25 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-12-27 14:02:02–2021-12-26 14:02:02
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-10-19 09:14:33 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-03-06 10:26:45–2022-03-05 10:26:45
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų informacijos ir veiklos procesų valdymo informacinė sistema DIVIS, versija 3.5.51
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-10-19 09:15:19)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-10-19 09:15:19 atspausdino Rūta Bėčiūtė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-